

จดหมายข่าว

ราชบัณฑิตยสถาน

สนามเสือป่า เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐ โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๐๔๖๖-๗๐ โทรสาร ๐ ๒๓๕๖ ๐๔๙๐

ปีที่ ๑๙

ฉบับที่ ๒๑๒

มกราคม ๒๕๕๒

ISSN 0857-7064

สวัสดีปีใหม่ ๒๕๕๒

ก่อนที่จะมีการประกาศให้วันที่ ๑ มกราคม เป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทยนั้น วันขึ้นปีใหม่ตามจารีตโบราณ ถือวันแรม ๑ ค่ำ เดือนอ้าย เป็นวันขึ้นปีใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับคติทางพระพุทธศาสนาซึ่งถือฤดูหนาวเป็นการเริ่มต้นปี ต่อมาจารีตนี้ได้เปลี่ยนไปตามคติพราหมณ์ ซึ่งใช้วันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๕ เป็นวันขึ้นปีใหม่ ภายหลังทางราชการนิยมใช้สุริยคติ จึงถือวันที่ ๑ เมษายน เป็นวันขึ้นต้นปีมาตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๓๒ และโดยที่นานาอารยประเทศนิยมใช้วันที่ ๑ มกราคมเป็นวันขึ้นต้นปี โดยมีได้เกี่ยวข้องกับลัทธิ ศาสนา จารีตประเพณี หรือการเมืองของชนชาติใด แต่เป็นการคำนวณโดยวิทยาการทางดาราศาสตร์ ซึ่งนิยมใช้กันมากกว่า ๒,๐๐๐ ปี เมื่อประเทศไทยนิยมถือสุริยคติตามอย่างนานาประเทศแล้ว จึงสมควรที่ไทยจะใช้วันที่ ๑ มกราคมเป็นวันขึ้นต้นปี ทั้งวันที่ ๑ มกราคมก็ใกล้เคียงกับวันแรม ๑ ค่ำของไทย และเป็นการใช้ฤดูหนาวเริ่มต้นปีซึ่งสอดคล้องต้องตามจารีตประเพณีโบราณของไทย ทั้งนี้ ได้มีพระบรมราชโองการตรา “พระราชบัญญัติปิดทิน พุทธศักราช ๒๔๘๓” โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตั้งแต่วันที่ ๑๗ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๘๓ จึงนับว่ารัฐได้ใช้วันที่ ๑ มกราคม เป็นวันเริ่มปีใหม่แล้ว และมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พระบรมวงศานุวงศ์ คณะสงฆ์ และอาณาประชาราษฎร์ถือวันที่ ๑ มกราคมเป็นวันขึ้นปีใหม่ของชาติ โดยให้เริ่มวันปีใหม่ในวันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๘๔

ทั้งนี้ พระบรมราชโองการประกาศให้วันที่ ๑ มกราคม เป็นวันขึ้นปีใหม่ นั้น คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ได้ประกาศเมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๓ ซึ่งเป็นปีที่ ๗ ในรัชกาลสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ผู้รับสนองพระบรมราชโองการคือ จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี (ข้อมูลจาก ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๔ วันที่ ๑ มกราคม ๒๔๘๔)

ข่าวราชบัณฑิตยสถาน

***ขอแสดงความยินดีในโอกาสที่ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประสิทธิ์ พุดระกูล ราชบัณฑิต สำนักวิทยาศาสตร์ ประเภทวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ สาขาวิชาแพทยศาสตร์ ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานสำนักวิทยาศาสตร์ และ ศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ดำรงค์เลิศ ราชบัณฑิต สำนักวิทยาศาสตร์ ประเภทวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ ได้รับแต่งตั้งเป็น เลขาธิการสำนักวิทยาศาสตร์ โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๒ ถึงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๔ ***ขอแสดงความยินดีที่นางสาวกนกวลี ชูชัยยะ ผู้อำนวยการกองศิลปกรรม ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการราชบัณฑิตยสถาน ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๑ เป็นต้นไป ***คณะกรรมการกลางพิจารณาศัพท์บัญญัติที่บัญญัติต่างกันของราชบัณฑิตยสถาน จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การบัญญัติศัพท์และการจัดทำพจนานุกรมศัพท์เฉพาะสาขาวิชา ขึ้นเมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๒ เวลา ๘.๓๐-๑๕.๓๐ น. ณ ห้องประชุม ๔๐๑-๔๐๓ ราชบัณฑิตยสถาน

***ขอแสดงความเสียใจและอาลัยที่ พล.ต.จ. หม่อมหลวงมานิจ ชุมสาย ราชบัณฑิต สำนักศิลปกรรม ประเภทวิชาวรรณศิลป์ สาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ ถึงแก่อนิจกรรม เมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๕๒

สรุปการบรรยายเสนอผลงานค้นคว้าและวิจัย ของราชบัณฑิตและภาคีสมาชิกต่อที่ประชุมสำนัก

สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง

- วันพุธที่ ๑๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ ศาสตราจารย์ ดร.ปิยนดา บุนนาค ภาคีสมาชิก ประเภทวิชาประวัติศาสตร์ สาขาวิชาประวัติศาสตร์ไทย บรรยายเรื่อง “คนรถไฟไทย กองทัพญี่ปุ่น กับเส้นทางรถไฟในช่วงสงครามมหาเอเชียบูรพา” ความโดยสรุปว่า การศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนรถไฟไทย กองทัพญี่ปุ่นกับเส้นทางรถไฟในช่วงสงครามมหาเอเชียบูรพา อยู่บนพื้นฐานของแนวความคิดและข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ที่ว่า ในช่วงเวลาดังกล่าว กองทัพญี่ปุ่นได้เข้ามาตั้งฐานทัพในประเทศไทย เพื่อเป็นที่มั่นในการเดินทางเข้าไปโจมตีพม่าและมลายูต่อไป โดยผ่านทางภาคตะวันตกเฉียงเหนือและภาคใต้ของประเทศไทย ดังนั้น กองทัพญี่ปุ่นจำเป็นต้องสร้างเส้นทางรถไฟเพื่อใช้เป็นเส้นทางยุทธศาสตร์และต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับคนรถไฟไทยซึ่งมีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับกิจการรถไฟของประเทศ โดยมีการสร้างเส้นทางรถไฟทั้ง ๒ สายเป็นสื่อสัมพันธ์ การใช้เส้นทางรถไฟที่มีอยู่แล้วของกองทัพญี่ปุ่น และการสร้างทางรถไฟสายใหม่ในระหว่างสงครามมหาเอเชียบูรพาซึ่งให้เห็นบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างคนรถไฟไทยกับกองทัพญี่ปุ่น ซึ่งต่างก็มุ่งรักษาผลประโยชน์ของชาติตนเป็นสำคัญ

เหตุการณ์ใน พ.ศ. ๒๔๘๒ เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ เกิดขึ้น ประเทศไทยตรงกับแผ่นดินรัชกาลที่ ๘ รัฐบาลภายใต้การนำของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ประกาศนโยบายเป็นกลาง ในวันที่ ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ สงครามมหาเอเชียบูรพาเกิดขึ้น อังกฤษและสหรัฐอเมริกาประกาศสงครามกับญี่ปุ่น ญี่ปุ่นยกพลขึ้นบกทางชายฝั่งทะเลภาคใต้และบางปู มีการต่อสู้กัน แต่ในที่สุดไทยก็ต้องยอมตามแผนการของญี่ปุ่น คือ (๑) ยอมให้ญี่ปุ่นเดินทัพผ่านประเทศไทยไปยังพม่าและมลายู (๒) ลงนามในสนธิสัญญาพันธมิตรกับญี่ปุ่น (๓) ประกาศสงครามต่ออังกฤษและสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๕

สาเหตุที่ไทยต้องทำสัญญากับญี่ปุ่นเพื่อป้องกันการใช้ของญี่ปุ่น รักษาไว้ซึ่งเอกราชของไทย และถูกกดดันจากกองทัพของญี่ปุ่น ในเดือนตุลาคม พุทธศักราช ถึงต้นเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ รัฐบาลไทยประกาศผ่านสื่อมวลชนทุกชนิด ย้ำให้ทุกคนรักความเป็นกลางอย่างเคร่งครัด และจะต้องต่อสู้กับผู้รุกรานเพื่อรักษาเอกราชและอธิปไตยไว้จนสุดชีวิต โดยมีพระราชบัญญัติกำหนดหน้าที่ของคนไทย พ.ศ. ๒๔๘๔

ขณะเริ่มสงครามมหาเอเชียบูรพา รัฐบาลและกองทัพญี่ปุ่นได้ขอให้รัฐบาลไทยร่วมเป็นพันธมิตรกับญี่ปุ่นและขอใช้ดินแดนเป็นที่มั่นโจมตีอาณานิคมของอังกฤษและฝรั่งเศส ยิ่งกว่านั้นยังขอให้รัฐบาลไทยร่วมมือในการสร้างเส้นทางรถไฟสายตะวันตกเฉียงเหนือผ่านแม่น้ำแควไปสู่ดินแดนพม่า ซึ่งในเวลาต่อมาเรียกกันว่า “เส้นทางรถไฟสายมรณะ” และเส้นทางรถไฟสายใต้เพื่อไปยังหัวเมือง

มลายูของอังกฤษทั้งนี้เพื่อประโยชน์ทางด้านยุทธศาสตร์และเศรษฐกิจของญี่ปุ่น นับจากจุดเริ่มต้นของการให้ความร่วมมือดังกล่าวจนถึงสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ ๒ คนรถไฟไทยต้องเผชิญปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการสร้างทางรถไฟ ได้แก่ ภัยจากธรรมชาติ โรคภัยไข้เจ็บ การถูกโจมตีด้วยการทิ้งระเบิดจากฝ่ายสัมพันธมิตรในช่วงปลายของสงคราม อุบัติเหตุบนเส้นทางรถไฟ และปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวันให้ปลอดปลอดภัยอย่างมีศักดิ์ศรีจากการคุกคามและหมิ่นศักดิ์ศรีของทหารญี่ปุ่นบางคน ตลอดจนการต่อสูระหว่างจิตสำนึกทางด้านมนุษยธรรมที่มีต่อเชลยศึกชาวต่างประเทศผู้ถูกเกณฑ์ให้มาสร้างทางรถไฟ กับภารกิจที่ต้องแสดงท่าทีคล้อยตามพันธมิตรญี่ปุ่นเพื่อความอยู่รอดของตนเองและประเทศชาติ แต่ในที่สุดเขาเหล่านั้นก็สามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อประเทศชาติจนสำเร็จลุล่วงลงพร้อม ๆ กับการสิ้นสุดสงครามที่กองทัพญี่ปุ่นเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ การปฏิบัติหน้าที่ของคนรถไฟไทยในยามสงครามอาจไม่เห็นเด่นชัดเหมือนพวกทหาร แต่การกระทำของพวกเขาถือได้ว่าเป็นการประกอบวีรกรรมต่อประเทศชาติเช่นเดียวกัน

- วันพุธที่ ๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๒ ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑิต เอกจริยกร ภาคีสมาชิก ประเภทวิชาสังคมศาสตร์ สาขาวิชานิติศาสตร์ บรรยายเรื่อง “การพัฒนากฎหมายเพื่อส่งเสริมกิจการรถไฟไทย” ความโดยสรุปว่า ประเทศไทยได้เริ่มมีกิจการรถไฟตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และในเวลาต่อมาได้มีการก่อสร้างขยายเส้นทางเรื่อยมา โดยหน้าที่ในการดูแลกิจการรถไฟเป็นหน้าที่ของกรมรถไฟหลวง ปัจจุบันคือกิจการรถไฟแห่งประเทศไทย แม้ว่ากิจการรถไฟของประเทศไทยจะดำเนินกิจการต่อเนื่องมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันก็ตาม แต่กลับปรากฏว่ากิจการรถไฟมีปัญหาและอุปสรรคอย่างมาก การรถไฟแห่งประเทศไทยประสบปัญหาการขาดทุนสะสมต่อเนื่องมาเป็นเวลาหลายปี

กิจการรถไฟของไทยอยู่ภายใต้กฎหมายสำคัญ ๓ ฉบับ คือ (๑) พระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟและทางหลวง พ.ศ. ๒๔๖๔ (๒) พระราชบัญญัติการเดินรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๙๔ และ (๓) ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๕๔ ซึ่งกำหนดให้กิจการรถไฟเป็นกิจการที่ต้องได้รับอนุญาตหรือได้รับสัมปทานจากรัฐมนตรี ปัญหาทางกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนากิจการรถไฟของประเทศมี ๒ ประการ คือ

๑. กฎหมายรถไฟเป็นกฎหมายเก่าที่มีบทบัญญัติไม่ส่งเสริมและสนับสนุนให้เอกชนมาใช้บริการ

๒. กฎหมายรถไฟไม่ส่งเสริมสนับสนุนให้เอกชนมาลงทุนในเรื่องที่เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานและการประกอบกิจการเดินรถ

เมื่อพิจารณาปัญหาทางกฎหมายทั้ง ๒ ประการดังกล่าว จะพบว่า ปัญหากฎหมายในประการที่ ๒ นั้น เริ่มมีความพยายามแก้ไข

ปัญหาไปบ้าง เห็นได้จากการจัดทำร่างพระราชบัญญัติบริหารการขนส่งและร่างพระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทยขึ้นใหม่ แต่ปัญหาและอุปสรรคนี้อยู่ขึ้นอยู่กับการยอมรับของผู้กำหนดนโยบายของประเทศคือรัฐบาลว่าจะเห็นด้วยกับแนวทางการแก้ไขเช่นนี้หรือไม่ และขึ้นอยู่กับการรถไฟแห่งประเทศไทยซึ่งจะได้รับผลกระทบจากการออกกฎหมายและการแก้ไขกฎหมายทั้ง ๒ ฉบับดังกล่าวประการสำคัญที่สุดอยู่ที่การยอมรับของสหภาพแรงงานการรถไฟแห่งประเทศไทยว่าจะยอมรับร่างกฎหมายทั้ง ๒ ฉบับหรือไม่ เพราะอาจถูกมองว่ารัฐบาลกำลังพยายามแปรรูปรัฐวิสาหกิจ และหากไม่สร้างความเข้าใจที่ดีก็อาจนำไปสู่ความขัดแย้งกับสหภาพแรงงานการรถไฟได้

ส่วนปัญหาประการแรกนั้นยังไม่ได้รับการเอาใจใส่จากผู้รับผิดชอบ กล่าวคือ ยังมีได้มีแนวความคิดและการดำเนินการเพื่อแก้ไขบทบัญญัติเรื่องความรับผิดชอบของการรถไฟแห่งประเทศไทย และในเรื่องหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้โดยสารหรือผู้ส่งสินค้า สมควรที่จะได้มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์ในเรื่องสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการของรถไฟ โดยอาจจะนำบทบัญญัติของอนุสัญญาว่าด้วยการขนส่งทางรถไฟระหว่างประเทศ ค.ศ. ๑๙๘๐ มาเป็นแนวทางในการร่างก็คงจะทำให้ปัญหาในส่วนของกฎหมายรถไฟได้รับการแก้ไขและพัฒนาไปอย่างเหมาะสม เป็นธรรม และเป็นสากลมากยิ่งขึ้น

สำนักวิทยาศาสตร์

- วันพุธที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ รองศาสตราจารย์ ดร.ชยันต์ พิเชียรสุนทร ราชบัณฑิต ประเภทวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์ สาขาวิชาเภสัชศาสตร์ บรรยายเรื่อง “การศึกษาฤทธิ์ลดไขมันและความเป็นพิษของยาเบญจโลกวิเชียรในสัตว์ทดลอง” ความโดยสรุปว่า ยาเบญจโลกวิเชียรเป็นยาดำรับแก้ไข้แผนโบราณชนิดหนึ่ง ที่นิยมใช้กันในหมู่แพทย์แผนไทย จัดเป็นยาแก้ไข้ที่ใช้ได้ผลดีชานานหนึ่ง ซึ่งคณะกรรมการแห่งชาติด้านยาได้คัดเลือกไว้ในบัญชียาหลักแห่งชาติโดยประกาศเป็น “บัญชียาจากสมุนไพร พ.ศ. ๒๕๔๙” สำหรับแก้ไข้ ยานานนี้ประกอบด้วยเครื่องยาสมุนไพร ๕ ชนิด ได้แก่ รากย่านาง รากคนทา รากมะเดื่ออุทุมพร รากไม้เท้ายายม่อม และรากชิงชี่ ในปริมาณเท่ากันโดยน้ำหนัก ยาเบญจโลกวิเชียรนี้ได้นำมาศึกษาฤทธิ์ลดไขมันของยาเบญจโลกวิเชียรในสัตว์ทดลอง โดยทดลองกับหนูขาวเพศผู้ วัดอุณหภูมิร่างกายทางทวารหนักจนกระทั่งได้ค่าคงที่ ถืออุณหภูมินี้เป็นอุณหภูมิร่างกายชั่วโมงที่ ๐ (T₀) ซึ่งเป็นเวลาเริ่มต้นของการทดลอง จากนั้นฉีด Baker's yeast เข้าช่องท้องในขนาด ๐.๑๓๕ มก./กก. (ใน NSS) จากนั้นแบ่งเป็น ๕ กลุ่ม ๆ ละ ๕-๘ ตัว ดังนี้ กลุ่มที่ ๑ ป้อนน้ำเกลือ กลุ่มที่ ๒ ยาแอลไพริน กลุ่มที่ ๓ ยาเบญจโลกวิเชียรขนาด ๑๐๐ มก./กก. กลุ่มที่ ๔ ยาเบญจโลกวิเชียรขนาด ๒๐๐ มก./กก. และกลุ่มที่ ๕ ยาเบญจโลกวิเชียรขนาด ๔๐๐ มก./กก. วัดอุณหภูมิร่างกายต่อไปทุก ๑ ชั่วโมง จนกระทั่งถึงชั่วโมงที่ ๘ หลังให้ยาเบญจโลกวิเชียร จากนั้นเปรียบเทียบอุณหภูมิ ณ ชั่วโมงต่าง ๆ กับอุณหภูมิที่เริ่มต้น T₀ เพื่อดูฤทธิ์ในการลดไขมัน จากนั้นศึกษาฤทธิ์ลดไขมันของเครื่องยาสมุนไพรแต่ละชนิดใน

ขนาดที่ประกอบเป็นขนาดของยาเบญจโลกวิเชียรที่ลดไขมันได้อย่างชัดเจน เพื่อเปรียบเทียบฤทธิ์ของเครื่องยาแต่ละชนิด ผลการศึกษาพบว่าหนูกลุ่มที่ได้รับน้ำเกลือร่วมกับ Baker's yeast (กลุ่มควบคุม) มีระดับอุณหภูมิร่างกายสูงตลอดการทดลอง ส่วนหนูที่ได้รับยาดำรับเบญจโลกวิเชียรขนาด ๑๐๐, ๒๐๐, และ ๔๐๐ มก./กก. ร่วมกับ Baker's yeast มีอุณหภูมิร่างกายลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเทียบกลุ่มควบคุม โดยเฉพาะยาเบญจโลกวิเชียรขนาด ๒๐๐ มก./กก. สามารถลดอุณหภูมิร่างกายของหนูขาวได้ดีที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มที่ได้รับยาเบญจโลกวิเชียรในขนาดอื่น ๆ การศึกษาฤทธิ์ลดไขมันของเครื่องยาสมุนไพรแต่ละชนิดในขนาด ๔๐ มก./กก. (ขนาดของสมุนไพรแต่ละชนิดที่ประกอบเป็นยาเบญจโลกวิเชียร ๒๐๐ มก./กก.) พบว่า รากย่านาง รากมะเดื่อ อุทุมพร รากคนทา และรากชิงชี่ สามารถลดอุณหภูมิร่างกายของหนูขาวได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสามารถลดอุณหภูมิร่างกายของหนูขาวได้ตั้งแต่วินาทีที่ ๑ หลังจากได้รับยา และยังคงแสดงผลต่อเนื่องไปอีก ๗ ชั่วโมง ส่วนรากไม้เท้ายายม่อมนั้นลดอุณหภูมิร่างกายของหนูขาวได้ในชั่วโมงที่ ๗ และ ๘ หลังจากได้รับยา หรือชั่วโมงที่ ๕ และ ๖ หลังการฉีดยีสต์ จึงได้ข้อสรุปว่า ยาเบญจโลกวิเชียรสามารถลดอุณหภูมิร่างกายของหนูขาวที่เหนียวทำให้เกิดไขมันโดย Baker's yeast ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเครื่องยาทั้ง ๕ ตัวในตำรับยาเบญจโลกวิเชียร (ยกเว้นรากไม้เท้ายายม่อม) มีผลลดอุณหภูมิร่างกายของหนูขาวตั้งแต่วินาทีที่ ๑ หลังได้รับยา

ศาสตราจารย์ ดร.พญ.นิภา จรูญเวสร์ ภาควิชาศัลยกรรมประสาทวิทยา สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ สาขาวิชาแพทยศาสตร์ บรรยายเรื่อง “ภาวะความผิดปกติของไขมันในเลือด (Dyslipidemia)” ความโดยสรุปว่า Dyslipidemia เป็นภาวะที่ร่างกายมีระดับไขมันในเลือดต่างไปจากเกณฑ์ที่เหมาะสมซึ่งเสี่ยงต่อการเกิดภาวะหลอดเลือดแดงแข็งทำให้เกิดโรคหลอดเลือดหัวใจ โรคหลอดเลือดสมอง และหลอดเลือดแดงส่วนปลาย ไขมันมนุษย์มี ๓ ชนิด คือ คอเลสเตอรอล (TC) ไตรกลีเซอไรด์ (TG) และฟอสโฟไลปิด ไขมันทั้ง ๓ ชนิด รวมตัวเป็นอนุภาค ไขมันเหล่านี้จะมีโปรตีนห่อหุ้ม เพื่อให้ละลายในเลือดได้ โปรตีน คือ อะโปโปรตีน ไลโปโปรตีน ซึ่งมี ๕ ชนิด คือ ๑. ไคโลไมครอน ได้จากเยื่อลำไส้เล็กจะนำ TG ไปสลายโดยไลโปโปรตีนไลเปสให้เป็นพลังงาน ๒. ไลโปโปรตีนความหนาแน่นต่ำมาก (VLDL) ได้จากตับนำ TG จากตับไปสลายให้พลังงาน VLDL-TG ที่เหลือจะเป็น ๓. ไลโปโปรตีนที่มีความหนาแน่นปานกลาง IDL ซึ่ง TG ถูกสลายโดยเอนไซม์จากตับเป็น ๔. ไลโปโปรตีนความหนาแน่นต่ำ IDL จะมีคอเลสเตอรอลสูง จะส่งคอเลสเตอรอลไปยังเยื่อเซลล์และสร้างฮอริโมนสเตอรอยด์ LDL-C ที่เหลือจะถูกเก็บโดยตัวรับ (receptor) ที่ตับ ถ้าตัวรับมีตัวรับน้อย LDL-C ที่ไม่ถูกเก็บจะถูกเก็บโดยตัวรับในผนังหลอดเลือดแดงทำให้หลอดเลือดแดงแข็ง ๕. ไลโปโปรตีนความหนาแน่นสูง (HDL-C) ได้จากตับและลำไส้เล็กจะรับคอเลสเตอรอลอิสระไปเปลี่ยนเป็น คอเลสเตอรอลเอสเทอร์ และแลกเปลี่ยนไลโปโปรตีนของ TG แล้วนำ TG HDL ไปสลายโดยเอนไซม์จากตับ

การวินิจฉัยคือเจาะเลือดหลังอดอาหารแล้ว ๑๒ ชั่วโมงเพื่อหา TC, HDL, TG และ LDL-C ค่าปกติ TC=<200 mg/dl, TG=150 mg/dl, LDL-C=130 mg/dl, HDL-C=>40 mg/dl สาเหตุของภาวะนี้มี ๓ ประการ ๑. สาเหตุจากความผิดปกติทางกรรมพันธุ์ ๒. สาเหตุจากโรค เช่น เบาหวาน, โรคไต ฯลฯ หรือจากยาบางอย่าง เช่น ยาชับบัสสวาระ ยากันบีต้า ๓. สาเหตุจากอาหารที่มีโคเลสเตอรอล และ/หรือ กรดไขมันอิ่มตัวมาก เช่น มันสัตว์ ไข่แดง อาหารคาร์โบไฮเดรตมาก และการดื่มสุรา การบำบัดทำได้โดย ๑. รักษาสาเหตุดังกล่าว ๒. การรับประทานยาให้ถูกต้อง ๓. การใช้ยาลดไขมันในเลือดควบคู่กับการรับประทานยาให้ถูกต้อง ๔. การออกกำลังกายที่ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอ

- วันพุธที่ ๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๒ **ศาสตราจารย์ น.พ.ยง ภู่วรวรรณ** ภาควิชาอายุรศาสตร์ ภาควิชาพยาธิวิทยา สาขาศาสตร์สุขภาพ สาขาศาสตร์ แพทยศาสตร์ บรรยายเรื่อง “*โรครวมทางวิชาการ*”

สำนักศิลปกรรม

- วันพฤหัสบดีที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ **ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ภูวนนท์** ภาควิชาศิลปกรรม ภาควิชาวารสารศิลป์ สาขาวิชานิรุกติศาสตร์ บรรยายเรื่อง “*คำศัพท์สำคัญในวัฒนธรรมพระไตรปิฎก*” ความโดยสรุปว่า พระไตรปิฎกถือเป็นคลังอารยธรรมทางปัญญา เป็นเรื่องของสถาบันพระพุทธศาสนา สถาบันซึ่งเกิดขึ้นได้ก็เพราะการสังคายนา และการสังคายนาที่เกิดขึ้นได้ด้วยอาศัยเสียงเป็นหลัก กล่าวคือ ต้องมีการสังคายนาพระไตรปิฎกภาษาปาทิ ซึ่งสืบทอดมาถึงปัจจุบันได้เพราะเป็นวัฒนธรรมทางปัญญาที่สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ก่อนเสด็จดับขันธปรินิพพานไม่นาน พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า จะไม่ทรงตั้งพระภิกษุองค์ใดเป็นศาสดาแทนพระองค์เมื่อพระองค์ปรินิพพานไป แต่ได้มอบหมายให้ชาวพุทธได้รู้กันว่าพระธัมมวินัยนั้นคือพระศาสดาแทนพระองค์ โดยนัยแล้วพระพุทธพจน์จึงเป็นทั้งพระพุทธรูปคือคำตรัสสอนของพระพุทธเจ้า และที่อ้างสถิตพระศาสดาโดยทรงไว้และประกาศพระธัมมวินัยแทนพระพุทธองค์ ทั้งนี้ ได้ยกตัวอย่างคำศัพท์สำคัญในวัฒนธรรมพระไตรปิฎกคือ **สังวัธยาย** หมายถึงท่องบ่น อ่านตั้ง ๆ เพื่อให้จำได้ สวดให้ท่องจำได้ ซึ่งสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ทรงริเริ่มให้มีวิธีการอ่านสังวัธยายในประเทศ ด้วยทรงอุปถัมภ์การจัดพิมพ์พระไตรปิฎกสากล อักษรโรมัน ชุดสมบูรณ์ชุดแรก และพระราชทานไปในนานาประเทศ **สังคายนา** หมายถึงวิธีรักษาพระพุทธพจน์ ซึ่งก็คือการรวบรวมคำสังสอนที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้แล้วจัดเป็นหมวดหมู่เพื่อให้กำหนดจดจำได้ง่าย และชักชวนทบทวนกันจนลงตัว ซึ่งการสังคายนาครั้งแรกจัดขึ้นภายหลังจากพุทธปรินิพพาน ๓ เดือน ณ ถ้ำสัตตบรรณคูหา ข้างเขามฤคทายวัน ใกล้กรุงราชคฤห์ ในพระราชูปถัมภ์ของพระเจ้าอชาตศัตรู **ปาฬิ** หมายถึงเขียนตามรูปศัพท์ที่ใช้ในพระไตรปิฎก ปาฬิกำเนิดในอินเดียโบราณและได้ทรงจำสืบทอดมาอย่างบริสุทธิ์บริบูรณ์ ด้วยระบบสังคายนาในพระพุทธศาสนาเถรวาท ปัจจุบันปาฬิได้มีการรวบรวมเป็นหมวดหมู่เรียกว่า “พระไตรปิฎก” ทั้งนี้ ปาฬิเป็นภาษาที่ไม่มีอักษรเฉพาะของตน แต่ใช้อักษรของชาติ

ต่าง ๆ เขียนเสียงปาฬิได้ ซึ่งลักษณะพิเศษนี้จึงทำให้พระไตรปิฎกปาฬินี้แพร่หลายไปในนานาประเทศ

นายนนทิวรรณ จันทนะพะลิน ภาควิชาศิลปกรรม ภาควิชาศิลปกรรม ภาควิชาศิลปกรรม บรรยายเรื่อง “*ประติมากรรม : ลีลิตีเดช แสงศิริ*” ความโดยสรุปว่า อาจารย์ลีลิตีเดช แสงศิริ เริ่มศึกษาทางด้านศิลปะที่โรงเรียนเพาะช่าง และมาศึกษาต่อทางด้านประติมากรรมที่โรงเรียนประณีตศิลปกรรม อาจารย์เป็นกำลังสำคัญของ ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ทั้งในด้านผู้ช่วยงานทางด้านประติมากรรม และในด้านการเรียนการสอนโดยเป็นผู้สอนวิชากายวิภาค ผลงานประติมากรรมของอาจารย์ลีลิตีเดช แสงศิริ เริ่มต้นจากรูปแบบสำนิยมโดยอาศัยร่างกายมนุษย์เป็นรูปทรงในการแสดงออก นอกจากนี้เป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ในการปฏิบัติงานทางด้านอนุสาวรีย์แล้ว อาจารย์ลีลิตีเดช ยังสร้างสรรค์ประติมากรรมในลักษณะส่วนบุคคลในระยะแรกได้ความบันดาลใจจากศิลปวัฒนธรรมตามแนวประเพณีนิยม หรือจากวรรณคดีไทยในช่วงที่อยู่ภายใต้้นโยบายของรัฐใน แนวทาง “สร้างชาติใหม่” ก็ได้มีส่วนร่วมในนโยบายนี้เช่นกัน แต่หลังจากที่นโยบายนี้สลายลงก็ได้สร้างสรรค์ประติมากรรมในแนวสากลที่ยังมีกลิ่นอายของแนวประเพณีเคลือบอยู่อย่างเบาบาง และในช่วงสุดท้ายของชีวิต อาจารย์ลีลิตีเดชได้เปลี่ยนรูปแบบจากแนวสำนิยมมาสู่รูปทรงที่เรียบง่าย มีลักษณะเป็นรูปทรงสมัยใหม่ ใช้ความบันดาลใจจากความรู้สึกเฉพาะตน และปล่อยวางความเป็นประเพณีดั้งเดิมโดยสิ้นเชิง ผลงานที่สร้างชื่อเสียง เช่น ครุฑอุ้มภาที ลีลาแห่งความเพียร นักมวยไทย วงกลม กำสรวล โทมัส แม้ว่าอาจารย์ลีลิตีเดช แสงศิริ ได้สร้างสรรค์งานประติมากรรมไว้ให้มนุษยชาติได้ชื่นชมจนถึงวัยเพียง ๔๑ ปี ขณะเดียวกันก็ได้ทิ้งคำถามของชีวิตให้ได้ขบคิด เพื่อเป็นสะพานก้าวไปสู่จริยธรรม เพื่อเป็นชีวิตที่อยู่เหนือชีวิต

- วันอังคารที่ ๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๒ **รองศาสตราจารย์ ดร.ภิญโญ สุวรรณคีรี** ราชบัณฑิต ภาควิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ สาขาวิชาสถาปัตยกรรม บรรยายเรื่อง “*การออกแบบภูมิทัศน์ วัดพยุหคคาราม อ.ศรีประจันต์ จ.สุพรรณบุรี*” ความโดยสรุปว่า วัดพยุหคคาราม หรือวัดเสือ อยู่ที่อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี รู้จักกันดีเรื่องเป็นวัดต้นแบบที่สนับสนุนการใช้พลังงานทดแทน โดยสกัดน้ำมันจากเมล็ดสบู่ดำนำไปผสมกับน้ำมันดีเซล ผลิตเป็นน้ำมันไบโอดีเซล พลังงานทดแทนตามมาตรฐานสากล เมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙ เกิดเพลิงไหม้ที่วัดนี้ทำให้ภูมิทัศน์ไทย ๒๐ ห้อง หอดูดาว ๑ หลัง พิพิธภัณฑสถานวัดบูรพาภิรามอันเก่าแก่ล้ำค่า และรถยนต์ ๒ คัน ถูกไฟไหม้หมด นอกจากนี้ยังมีพระภิกษุถูกไฟคอกมรณภาพไป ๒ รูป และพระภิกษุบางรูปถูกไฟลวกมีบาดแผลไฟไหม้หลังจากเกิดเหตุเพลิงไหม้แล้ว พระภิกษุและเณรที่จำพรรษาอยู่ประมาณ ๕๐ รูป ต้องไปจำวัดที่โรงเรียนปริยัติธรรม และที่เรือนรับรองสำหรับผู้มาปฏิบัติธรรม พระครูโสภณสิทธิการ (หลวงพ่อวสันต์ อนุปโต) เจ้าอาวาส มีโครงการเร่งด่วนที่จะต้องสร้างภูมิทัศน์มาทดแทนในส่วนป่าข้างวัด ส่วนบริเวณที่เพลิงไหม้จะสร้างเป็น

ศาลาปฏิบัติธรรม ซึ่งต่อมาทางวัดได้รับเงินบริจาคประมาณ ๓๕ ล้านบาท ในการนี้ผู้บรรยายได้มีโอกาสออกแบบกุฏิหมู่ โดยมุ่งให้เป็นกุฏิหมู่ต้นแบบต่อไป โดยออกแบบเป็นเรือนเครื่องสับ ท้นหน้าไปทางอุโบสถ ในการออกแบบได้ปรับแก้ไขข้อด้อยบางอย่างของเรือนเครื่องสับให้สามารถใช้งานได้นานและทนทาน เช่น เสาและคานไม้ที่รองรับน้ำหนักเรือนซึ่งทรุดง่าย ได้ปรับเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก ในหมู่กุฏิประกอบด้วยหอพระ กุฏิซึ่งเป็นหลังคาแฝด หอดัน หอสวดมนต์ ซึ่งมีตารางล่องสิริราชสมบัติ ๖๐ ปี ที่หน้าจั่วของหอ ห้องสงฆ์ ส่วนนอกชานนั้นปลูกไม้ยืนต้น ซึ่งควรเป็นไม้โตช้า ผลัดใบน้อย กิ่งเหนียว ได้ถุนเรือนเปิดโล่ง ปูกระเบื้องดินเผาแทนพื้นไม้ บริเวณใต้ถุนนี้เป็นที่สำหรับอบรมสามเณร ซึ่งรองรับได้ประมาณ ๑๐๐ รูป

ศาสตราจารย์ ดร.ณัชชา พันธุ์เจริญ ภาควิชาศิลป ภาควิชาจิตรศิลป์ สาขาวิชาดุริยางคกรรม บรรยายเรื่อง “บทเพลงบรรเลงถวาย” ความโดยสรุปว่า ภายหลังจากที่สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ล้นพระชนม์เมื่อวันที่ ๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑ นักประพันธ์เพลงคลาสสิก ๗ คน ได้แต่งเพลงเพื่อเฉลิมพระเกียรติ ในโอกาสนี้ทำให้เกิดบทเพลงคลาสสิกชั้นยอดขึ้นใหม่ถึง ๙ เพลง บรรเลงในคอนเสิร์ตวาระต่าง ๆ บทเพลงเหล่านี้ล้วนเป็นบทเพลงคลาสสิกที่ได้มาตรฐานสากล มีความประณีตไพเราะทั้งสิ้น ได้แก่

๑. ถวายปฏิญญา ประพันธ์โดย ณรงค์ฤทธิ์ ธรรมบุตร

๒. L'Adieu

๓. Eternity

๔. Lament

๕. Pie Jesu

๖. Tears of Dust

๗. In Memoriam

๘. แสงดาว

๙. Elegy for a Great Person ประพันธ์โดย ณรงค์ ปรางเจริญ

แม้ว่าบทเพลงคลาสสิกทั้ง ๙ บทนี้ได้ประพันธ์ขึ้นในโอกาสพิเศษ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าบทเพลงชั้นเยี่ยมเหล่านี้จะสูญหายไปพร้อมกับวาระ แต่จะเป็นผลงานอมตะที่คงอยู่ตลอดไปเช่นเดียวกับบทเพลงคลาสสิกของโลกหลายเพลงที่ประพันธ์ขึ้นเป็นการเฉพาะในโอกาสพิเศษต่าง ๆ การเผยแพร่บทเพลงจะดำเนินต่อไปในโอกาสที่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นการแสดงคอนเสิร์ตบนเวทีหรือการเผยแพร่การบันทึกภาพและเสียงทางสื่อต่าง ๆ ทั้งนี้ในการเผยแพร่บทเพลงคลาสสิกจะอ้างถึงโอกาสพิเศษที่บทเพลงนั้นประพันธ์ขึ้นเสมอ บทเพลงคลาสสิกทั้ง ๙ บทนี้ก็เช่นกันจะยังคงมีชีวิตในวงการดนตรีตลอดไป เฉกเช่นพระกรุณาธิคุณและพระเกียรติยศของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ซึ่งจะสถิตอยู่ในใจของปวงประชาชั่วนิรันดร์

ผู้สนใจบทความดังกล่าวขออนุญาตค้นคว้าได้ที่ห้องสมุดราชบัณฑิตยสถาน ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. ๒๕๔๐

ภาวะโลกร้อน : มุมมองทางภูมิศาสตร์

ชั้นบรรยากาศของโลก มีความหนาแน่นอยู่ใกล้ผิวโลก ซึ่งชั้นบรรยากาศนี้เรียกว่าโทรโพสเฟียร์ มีความหนาแน่นบริเวณศูนย์สูตรมีความหนาแน่นประมาณ ๑๖ กิโลเมตร และความหนาของชั้นบรรยากาศลดลงเรื่อย ๆ ไปยังขั้วโลกจะมีความหนาแน่นประมาณ ๘ กิโลเมตร สำหรับประเทศไทยทางใต้สุดมีความหนาของชั้นบรรยากาศประมาณ ๑๕.๕ กิโลเมตร ส่วนเหนือสุดมีความหนาประมาณ ๑๔.๕ กิโลเมตรในบรรยากาศชั้นนี้มีความชื้น หมอก เมฆ หากเป็นเขตแห้งแล้งทะเลทรายไอน้ำในอากาศจะมีน้อย บรรยากาศชั้นล่างนี้หากเป็นบรรยากาศแห้งและบริสุทธิ์จะประกอบด้วยไนโตรเจนซึ่งเป็นก๊าซที่ไม่ค่อยรวมตัวทางเคมีกับสารอื่น ๆ ทางเคมีไนโตรเจนนี้ส่วนใหญ่มีประมาณร้อยละ ๗๘.๐๘๔ อีกประมาณร้อยละ ๒๐.๙๔๖ เป็นออกซิเจน ก๊าซนี้มีความไวที่ไปรวมกับสารอื่น ๆ เป็นออกไซด์นำให้สิ่งของต่าง ๆ เป็นออกไซด์ และก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์เป็นก๊าซตัวหนึ่งที่คอยดูดซับความร้อน และปิดกั้นความร้อนจากพื้นโลก นอกจากนี้มีก๊าซอื่น ๆ เช่น นีออน ฮีเลียม คริปทอน ซีนอน ไฮโดรเจน ไนตรัสออกไซด์และมีเทน โดยทั่วไปมีจำนวนน้อยแต่ภายหลังเข้าใจกันว่าก๊าซมีเทน (CH₄) เป็นก๊าซที่สร้างความร้อนแก่โลก

รังสีจากดวงอาทิตย์ ประกอบด้วยรังสีแกมมาคลื่นสั้นมากความยาวคลื่นอยู่ในขั้นไมโครเมตร (μm) หรือไมครอน ซึ่งมีความยาวช่วงคลื่นเศษหนึ่งส่วนพันล้านเมตรดังที่เรียกว่าไมครอนที่กล่าวมาแล้วรังสีแสงสว่างที่เราได้รับจากดวงอาทิตย์ซึ่งเป็นรังสีแสงสว่างอยู่ระหว่าง ๐.๒-๐.๔ ไมโครเมตรหรือไมครอน ส่วนรังสีความร้อนอยู่ระหว่าง ๐.๗-๓.๐ ไมครอน ซึ่งเป็นส่วนที่ได้รับจากดวงอาทิตย์คิดเป็นร้อยละ ๔๑ ส่วนรังสีอื่น ๆ มีรังสีเอ็กซ์ รังสีแกมมา และรังสีอัลตราไวโอเล็ต ซึ่งเป็นรังสีแสงสว่าง นอกจากนั้นยังมีรังสี

อินฟราเรด และรังสีความร้อน รังสีความร้อนเป็นรังสีมีความยาวกว่ารังสีอื่น ๆ ที่มาจากรังสีดวงอาทิตย์ รังสีที่เรามองเห็นเป็นรังสีแสงสว่าง ไม่ใช่ตัวแปรทำให้เกิดความร้อนแต่มาพร้อมกับความร้อน เราจึงพบว่าแม้จะไม่มีแสงสว่างมากแต่มีความรู้สึกร้อน รังสีความร้อนเป็นรังสีที่มีช่วงคลื่นยาวมากกว่ารังสีอื่น ๆ ของรังสีจากดวงอาทิตย์ ดังนั้น เมื่อกระทบกับพื้นโลกเกิดการแปรสภาพเป็นรังสีคลื่นยาวกว่ารังสีอื่น ๆ เมื่อสะท้อนกลับรังสีความร้อนจะสะท้อนกลับค่อนข้างช้า จะรู้สึกว่ามีความร้อนอยู่แม้รังสีแสงสว่างหมดไปแล้ว เมื่อเกิดมีก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และมีเทนเพิ่มขึ้นในบรรยากาศมากขึ้นซึ่งเป็นเสมือนแผ่นกระจก รังสีอื่นที่มีช่วงคลื่นสะท้อนกลับก็ยังคงมีช่วงคลื่นที่สั้นกว่าจึงสามารถเล็ดลอดออกไปได้ ส่วนรังสีความร้อนซึ่งมีช่วงคลื่นยาวกว่ารังสีอื่น ๆ จึงถูกเก็บกักไว้ จะพบว่าบ้านเรือนที่มีหน้าต่างเป็นกระจกและปิดไว้แม้ว่าแสงแดดซึ่งเป็นรังสีแสงสว่างหมดไปแล้วแต่ความร้อนก็ยังคงมีอยู่เป็นเวลานาน เว้นแต่ได้เปิดหน้าต่างออกให้อากาศถ่ายเทจึงค่อยลดความร้อนลง หากไม่ช่วยกันลดความร้อนก็จะทำให้น้ำแข็งบริเวณขั้วโลกและยอดเขาสูงเช่นภูเขาหิมาลัยละลาย ระดับน้ำในทะเลก็จะสูงขึ้นมาท่วมบริเวณพื้นที่ต่าง ๆ พืชหลายชนิดจะอยู่ไม่ได้

สาเหตุที่โลกร้อนในปัจจุบันไม่ใช่เนื่องจากก๊าซมีเทน (CH_4) และคาร์บอนไดออกไซด์ (CO_2) ซึ่งเป็นตัวเรือนกระจกทำให้โลกร้อน ก๊าซทั้งสองอย่างในอดีตก็เกิดได้โดยธรรมชาติ เราพบว่าก๊าซมีเทนที่เจอะพบที่ขอนแก่นก็เป็นก๊าซที่เกิดในอดีตและฝังจมอยู่ในบางชั้นของเปลือกชั้นนอกของโลก สิ่งที่มีชีวิตต้องการออกซิเจน (O_2) แต่คายคาร์บอนไดออกไซด์ โรงงานอุตสาหกรรมที่ใช้พลังงานในการผลิตก็คายคาร์บอนไดออกไซด์ออกมา เช่นเดียวกับประเทศไทยเราปลูกข้าว ก็สร้างก๊าซมีเทน ปัญหาคือจะอยู่ตรงที่ว่าทำอย่างไรให้เกิดสมดุลระหว่างสิ่งที่เป็นประโยชน์กับสิ่งที่สร้างความเสียหาย เมื่อพิจารณาจากลักษณะทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมแล้วพบว่า การสะสมของน้ำแข็งบริเวณขั้วโลกและที่สูงบนภูเขาทำให้น้ำจากทะเลไปพอกพูนอยู่ที่ขั้วโลกและภูเขาสูง ทำให้พื้นที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะพื้นที่ซึ่งเป็นทะเลจะเหือดแห้งไปบางส่วน เมื่อเกิดก๊าซเรือนกระจกปกคลุมโลกทำให้อากาศมีอุณหภูมิสูง เป็นผลให้น้ำแข็งจากขั้วโลกและตามภูเขาสูงละลาย น้ำทะเลจะมีระดับสูงขึ้น และมีฝนตกมากผิดปกติ ทำให้เกิดน้ำท่วมซึ่งเป็นปัญหาต่อความเป็นอยู่ของสิ่งที่มีชีวิตทั้งหลายบนพื้นโลกดังที่ทราบกันแล้วเหตุการณ์เช่นนี้จะหาทางอย่างไรที่จะทำให้เกิดการสมดุลและอยู่ได้อย่างยั่งยืน

สิ่งซึ่งสร้างความวิตกในขณะนี้พบว่าสภาพที่น่าพิจารณาดังนี้

๑. น้ำแข็งที่อยู่บริเวณขั้วโลกเหนือโดยเฉพาะเกาะกรีนแลนด์ น้ำแข็งได้ละลายบริเวณชายฝั่งเพิ่มมากขึ้น เช่นเดียวกับบริเวณขั้วโลกใต้น้ำแข็งได้หดหายไปตามบริเวณชายฝั่ง ภูเขาสูงประมาณ ๕,๐๐๐ เมตร ที่หิมะปกคลุมในโบลิเวียขณะนี้เกือบไม่มีหิมะปกคลุม นิวออร์ลีน ในสหรัฐอเมริกาบ้านเรือนที่สร้างอยู่ชายฝั่งมีน้ำท่วม น้ำในแม่น้ำโขงจะมีระดับเพิ่มขึ้น น้ำในทะเลสาบเขมรจะเพิ่มขึ้น ๓ เท่า ในช่วงเดือนกรกฎาคม-กันยายน แม่น้ำสาละวินซึ่งไหลผ่านแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จะมีน้ำแข็งละลายไหลผ่านราวเดือนเมษายน ปัจจุบันยังแสดงให้เห็น บริเวณสมุทรปราการ บางขุนเทียน กรุงเทพฯ สมุทรสาคร ปรากฏว่าชายฝั่งได้รุกล้ำเข้ามาข้างในแผ่นดินมากขึ้นเรื่อย ๆ การศึกษาและวิเคราะห์จำเป็นต้องพิจารณาให้มากขึ้น พื้นที่ภาคกลางในอดีตมีร่องรอยที่น้ำทะเลเคยท่วมเป็นบริเวณกว้าง เท่าที่พบซากสัตว์ทะเลในบริเวณคลอง ๑๔ ซึ่งอยู่ทางเหนือกรุงเทพฯ มีความลึกประมาณ ๘ เมตร บริเวณที่สร้างอุโมงค์รถไฟใต้ดินในกรุงเทพฯ ระดับลึก ๒๐ เมตร พบว่าเป็นทรายละเอียด ซึ่งแสดงว่าครั้งหนึ่งบริเวณนี้อยู่ชายฝั่งทะเล

๒. อุณหภูมิที่สูงขึ้นเนื่องจากเรือนกระจกมีผลต่อความเป็นอยู่ในบางท้องถิ่น โดยเฉพาะโรงงานอุตสาหกรรมที่ปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ โรงงานไฟฟ้าซึ่งใช้ถ่านหินและปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ออกมาเป็นอันมาก การเกษตรเช่นการปลูกข้าวมีผลในการปล่อยก๊าซมีเทนแต่โดยภาพรวมก๊าซมีเทนจากการทำนาทั้งปีในประเทศประมาณว่าไม่ถึงหนึ่งเปอร์เซ็นต์ของทั้งโลก การปลูกข้าวสมัยใหม่ได้ใช้วิธีหลีกเลี่ยงให้เกิดก๊าซมีเทนน้อยที่สุดโดยไม่ให้น้ำขังต้นข้าวมากและเป็นระยะเวลายาวเพื่อไม่ให้เกิดการเน่าเปื่อยของต้นข้าวและพืชอื่น ๆ ในทุ่งนา

๓. การอุตสาหกรรมการไฟฟ้าที่ใช้ถ่านหินหรือลิกไนต์โรงงานถลุงเหล็กและโรงงานอุตสาหกรรมหลายอย่าง ล้วนเป็นแหล่งที่ปล่อยสารซึ่งเป็นตัวการที่สร้างเรือนกระจกซึ่งทำให้อุณหภูมิของอากาศสูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากความร้อนจากดวงอาทิตย์เป็นพลังความร้อนที่มีความถี่สูง แต่เมื่อกระทบกับพื้นโลกก็ถูกเปลี่ยนเป็นความร้อนคลื่นยาวจะไม่สามารถทะลุผ่านชั้นก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และก๊าซมีเทนออกไปอย่างรวดเร็ว ได้ทำให้เกิดอุณหภูมิสูงขึ้น ยิ่งเป็นบริเวณที่มีการถ่ายเทของอากาศน้อย เช่นไม่มีลมพัดประจำจะยิ่งทำให้อุณหภูมิของท้องที่ซึ่งมีสภาพของเรือนกระจกจะยิ่งรุนแรงมากขึ้น

๔. การเกษตรกรรมโดยการบุกรุกทำลายป่า ป่าไม้ ช่วยลดคาร์บอนไดออกไซด์ โดยเฉพาะในเวลากลางวันที่ดินไม่ปรุงอาหารโดยใช้คาร์บอนไดออกไซด์ ในการปรุงอาหารและคายออกซิเจนออกมา การบุกรุกทำลายป่าทำให้แหล่งที่ช่วยลดคาร์บอนไดออกไซด์ลดน้อยลง

ลักษณะเช่นนี้เกิดขึ้นทั่วโลกแม้กระทั่งบริเวณแอมะซอน (Amazon) ซึ่งเป็นแหล่งป่าใหญ่ในอเมริกาใต้ตลอดจนป่าในแอฟริกา ประเทศไทยที่พูดกันว่าสงวนป่าแต่ป่าก็ยังถูกทำลาย เช่น การทำลายป่าสักต้นน้ำในจังหวัดแพร่ ซึ่งเป็นป่าไม้สักที่ปลูกไว้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๓ ขณะนี้ยังเหลืออยู่เท่าที่ดูภาพถ่ายจากดาวเทียมขณะนี้คงจะเหลืออยู่เพียงบริเวณรอบ ๆ เท่าที่เคยสัมผัสบ้านเรือนแถบนี้สร้างด้วยไม้สักจนเกินจำเป็น ดังที่ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ มีพระราชปรารภว่าป่าไม้ในช่วงพระชนมายุของพระองค์มีแต่จะลดน้อยลงเรื่อย ๆ มนุษย์ด้วยกันช่วยกันสร้างให้โลกร้อนด้วยความละโมภไม่ได้คิดถึงความปลอดภัยดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๕. ความไม่พอเพียง ลักษณะเช่นนี้เกิดมานานตั้งแต่มหายุคมีโซโซอิก สัตว์ที่เรียกว่าไดโนซอร์เป็นสัตว์เลื้อยคลานมีทั้งกินพืชเป็นอาหาร (ยกตัวอย่างกัวเวียงโกซอร์สลีรินทรเน) ที่นำสิ่งเกิดไดโนซอร์มีนิ้วเท้าด้านหน้าเพียง ๓ นิ้ว เช่น ไก่ และพวกที่กินสัตว์ตัวเองเป็นอาหาร แต่สัตว์ไดโนซอร์ทำลายตัวเอง สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมเกิดขึ้นแล้วแต่ยังไม่เจริญมาก ในที่สุดสัตว์ประเภทไดโนซอร์บางพวกต้องปรับตัวเอง อย่างไรก็ตาม อาจกล่าวได้ว่าที่ไดโนซอร์สูญสิ้นกันไปเป็นเพราะความเป็นอยู่ที่ไม่พอเพียงและรังแกกันเองเช่นเดียวกับมนุษย์เลี้ยงลูกด้วยนมก็มีแนวโน้มรังแกขัดแย้งกันทำลายกันและกัน โลกจะเกิดอะไรขึ้นหากหลาย ๆ ประเทศสร้างระเบิดปรมาณู ระเบิดไฮโดรเจนมาสังหารกัน สิ่งมีชีวิตเลี้ยงลูกด้วยนมจะหมดสิ้นไป สิ่งที่มีชีวิตอื่น ๆ จะหมดสิ้นไปด้วยหรือไม่

การสิ้นสุดของไดโนซอร์คือการทำลายตัวเอง ทำให้บางพวกได้พยายามปรับปรุงตัวเองเป็นนกเป็นไก่ จะเห็นได้ชัดเจนว่าสัตว์เหล่านี้มีนิ้วเท้าด้านหน้า ๓ นิ้วเช่นเดียวกับไดโนซอร์

มนุษย์เกิดขึ้นภายหลัง อยู่ในกลุ่มของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมซึ่งเกิดบนบก แต่บางสายพันธุ์หนีลงน้ำ อย่างไรก็ตาม กลุ่มนี้ได้พยายามปรับตัวเองจากการหลบหนีภัยแต่พบความไม่เหมาะสมเพราะถูกรบกวนจากพวกเลี้ยงลูกด้วยนมที่อยู่บนบกด้วยกัน ในที่สุดมนุษย์อย่างเราก็จะสิ้นสุดไปจากโลกเช่นเดียวกับไดโนซอร์หากไม่ระมัดระวังในการสร้างกิจกรรมที่ย้อนกลับมาเป็นภัยกับตนเองและการต่อสู้กันเองด้วยอาวุธที่ร้ายแรงเช่นที่เคยเกิดกับประเทศญี่ปุ่นมาแล้ว.

ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ วิทยารัฐ

ราชบัณฑิต สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง

ประเภทสังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม สาขาวิชานิติศาสตร์

ไขปัญหาภาษาไทย

ถาม คำในรายการอาหาร คำว่า **ข้าวผัดกระเพรา, ข้าวผัดกระเพรา, ข้าวผัดกระเพา** คำว่า **ปลากะพงทอดกระเทียม, ปลากะพงทอดกระเทียม** คำว่า **ต้มส้มปลากะบอก, ต้มส้มปลากะบอก** คำใดเขียนถูกต้อง

ตอบ คำในรายการอาหารที่เขียนถูกต้อง คือ **ข้าวผัดกระเพรา, ปลากะพงทอดกระเทียม, ต้มส้มปลากะบอก**

ถาม คำว่า **ลูกนิมิต, ลูกนิมิต, ผูกพัทธสีมา, ผูกสีมา** คำใดเขียนถูกต้อง

ตอบ คำที่เขียนถูกต้องคือ **ลูกนิมิต, ผูกพัทธสีมา**

ถาม คำว่า **นานับการ, นานับประการ, นานับประการ** คำใดเขียนถูกต้อง และมีความหมายแตกต่างจากคำว่า **นานาประการ** หรือไม่อย่างไร

ตอบ คำเขียนที่ถูกต้องคือ **นานับการ** มีความหมายเดียวกับกับคำว่า **นานาประการ**

ถาม คำว่า **ถนนแจ้งวัฒนะ** ถอดเป็นอักษรโรมันว่าอย่างไร

ตอบ **ถนนแจ้งวัฒนะ** ถอดเป็นอักษรโรมันตาม “หลักเกณฑ์การถอดอักษรไทยเป็นอักษรโรมันแบบถ่ายเสียง พุทธศักราช ๒๕๔๒” ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ว่า **Thanon Chaeng Watthana**

ถาม ราชาคัพที่ว่า **พระมหากษัตริย์คุณ** ใช้แก่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ด้วยหรือไม่

ตอบ คำว่า **พระมหากษัตริย์คุณ** ใช้แก่พระมหากษัตริย์ สมเด็จพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ถาม ราชาคัพที่ว่า **ทรงมีพระราชดำริ, ทรงมีพระราชดำรัส** ใช้แก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเจ้านายที่มีพระอิสริยยศใดได้อีกบ้าง

ตอบ คำว่า **มีพระราชดำริ** เป็นราชาคัพของคำสามัญว่า **คิด** หรือ **ดำริ** ใช้แก่พระมหากษัตริย์ จนถึงสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งใช้ว่า **ทรงพระราชดำริ** ก็ได้ แต่ไม่ใช่ว่า “ทรงมีพระราชดำริ” และคำว่า **มีพระราชดำรัส** เป็นคำกริยาราชาคัพของคำว่า **พูด** ใช้แก่พระมหากษัตริย์ จนถึงสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ไม่ใช่ว่า “ทรงมีพระราชดำรัส” เพราะ **มีพระราชดำรัส** เป็นราชาคัพที่อยู่แล้ว จึงไม่ต้องมีคำว่า “ทรง” นำหน้าอีก

ไขปัญหาภาษาไทย

- ถาม** การอ่านหมายเลขโทรศัพท์ในปัจจุบัน เลขสอง (๒) ยังอ่านว่า “โท” อยู่หรือไม่
- ตอบ** การอ่านหมายเลขโทรศัพท์ แต่เดิมกำหนดให้อ่านเลขสอง (๒) ว่า “โท” เพื่อให้เสียงอ่านเลข ๒ กับเลข ๓ แตกต่างกัน เนื่องจากหมายเลขโทรศัพท์ประกอบด้วยตัวเลขหลายตัว บางครั้งอาจมีเลข ๒ และ ๓ อยู่เรียงกันหลายตัว แต่ปัจจุบันระบบโทรศัพท์พัฒนาไปมาก เสียงอ่านเลข “๒” ไม่สับสนเป็น “๓” จึงให้อ่านเลขหมายโทรศัพท์ “๒” ว่า “สอง” หรือจะอ่านว่า “โท” ก็ได้
- ถาม** คำว่า **เจื่อนซัดสมาธิ** อ่านว่าอย่างไร
- ตอบ** อ่านว่า **เจื่อน-ซัด-สะ-หฺมาต**
- ถาม** ชื่อวัด **พิชยญาติการาม** หรือ **พิชัยญาติการาม** คำใดเป็นชื่อที่ถูกต้องและอ่านว่าอย่างไร
- ตอบ** ชื่อที่ถูกต้องคือ **พิชยญาติการาม** อ่านว่า **พิ-ชะ-ยะ-ยา-ติ-กา-ราม**
- ถาม** คำว่า **สอบเขาวัว** กับ **สอบเขาวัว** คำใดเขียนถูกต้อง
- ตอบ** คำที่ถูกต้องคือ **สอบเขาวัว**
- ถาม** สำนวนว่า **หญ้าปากคอก** มีความหมายอย่างไร
- ตอบ** มีความหมายว่า **สะดวกง่าย ไม่มีอะไรยุ่งยาก**

- ถาม** ลักษณะนามของ **ทางด่วน** และ **ทางเท้า** ที่ถูกต้อง ควรใช้อย่างไร
- ตอบ** ลักษณะนามของ**ทางด่วน** ใช้ว่า **สาย** และลักษณะนามของ**ทางเท้า** ใช้ว่า **ทาง**
- ถาม** คำว่า **สุนทรียภาพ** กับ **สุนทรีย์ภาพ** คำใดเขียนถูกต้อง
- ตอบ** คำที่ถูกต้องคือ **สุนทรียภาพ**
- ถาม** คำว่า **ดาวทะเล** เป็นชื่อเรียกของสิ่งใด
- ตอบ** เป็นชื่อเรียกสัตว์ทะเลชนิดหนึ่ง ซึ่งในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้บทนิยามไว้ว่า **“ชื่อสัตว์ทะเลไม่มีกระดูกสันหลังหลายชนิดในชั้น Asteroidea ตัวมี ๕ แฉกหรือมากกว่า คล้ายดาวหลังเป็นหนามขรุขระ, ปลาดาว ก็เรียก.”**
- ถาม** ชื่อเมืองหลวงของประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ว่า **Zurich** เขียนเป็นภาษาไทยที่ถูกต้องว่าอย่างไร
- ตอบ** ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี และประกาศราชบัณฑิตยสถาน เรื่อง กำหนดชื่อประเทศ ดินแดน เขตการปกครอง และเมืองหลวง ชื่อเมือง **Zurich** ซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เขียนเป็นภาษาไทยว่า **ซูริก**

ราชบัณฑิตยสถาน
สนามเสือป่า เขตดุสิต
กทม. ๑๐๓๐๐

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตที่ ๑๘๖/๒๕๕๐
ไปรษณีย์ดุสิต

จดหมายข่าวราชบัณฑิตยสถาน เพื่อเผยแพร่งานวิชาการ
ข่าวสารกิจกรรมต่าง ๆ
ของราชบัณฑิตยสถาน

ที่ปรึกษา นายชรรค์ชัย บุญปาน
นางมณีนรัตน์ ผลิพัฒน์
นางจินตนา พันธุ์พัก
ศาสตราจารย์ นพ.ยงยุทธ วัชรดุลย์
ดร.วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร
รองศาสตราจารย์ ดร.สมควร กวียะ
ศาสตราจารย์พิเศษเสฐียรพงษ์ วรรณปก

จัดทำโดย ศูนย์ประชาสัมพันธ์ ราชบัณฑิตยสถาน
บรรณาธิการ นางสาวสุปัญญา ชมจินดา
กองบรรณาธิการ

นางสาวอารี พลดี	นางพรทิพย์	เดชทิพย์ประภาพร
นางสาวปิยรัตน์ อินทร์อ่อน	นายอาคม	คงทน
นางสาวกระลาภักษ์ แพรกทอง	นางสาวสุกุลรัตน์	นัจฉิราชื่น
นางกนกวรรณ ทองตะโก	นางปัญจมา	สุดสวาท
นางสาวกุลศิรินทร์ นาคไพจิตร	นายอภิเดช	บุญสงค์
นางสาวจินดารัตน์ โพธิ์นอก		

พิมพ์ที่ : บริษัท ด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด ๓๐๗ ซอยลาดพร้าว ๘๗ วังทองหลาง
กรุงเทพฯ ๑๐๓๑๐ โทร. ๐ ๒๕๖๖ ๑๖๐๐-๖ โทรสาร ๐ ๒๕๓๙ ๒๕๑๒, ๐ ๒๕๖๖ ๑๖๐๙